

Vårvete

Lars Eric Anderson, Hushållningssällskapet, HS Konsult, Örebro

- **Triso behåller täten som högst avkastande marknadssort över hela Mellansverige**
- **Quarna konkurrerar med en klart högre proteinhalt**
- **Nya provade sorter med högre avkastning mognar i regel senare och har lägre proteinhalt än mätaren Vinjett**
- **Ny tidigt mognande sort kan vara intressant i områdets nordliga delar**

Vårvetesorter provades 2007 i totalt nio försök i det Mellansvenska området. Fördelningen av försök var; fem i område F, två i område E samt ett i vardera område D och G. Sådden var relativt liktidig och även det nordligaste försöket (Hedemora) var sått före april månads utgång. Samtliga försök skördades i sista veckan av augusti.

Tabell 1 visar medelavkastningarna för mätarsorten Vinjett i samtliga nio försök relativt övriga provade sorter. Resultaten redovisas med och utan svampbehandling samt i medeltal oberoende av behandling. Den högst avkastande marknadssorten Triso överträffades av de nyare sorterna Ashby och Azurite. SW 43439 gav i nivå med mätaren medan Kadrilj och Kungsjet hamnade strax under. Högproteinsorten Quarna avkastade ca 10 % under mätaren Vinjett. På samma nivå återfinns den tidiga sorten Bjarne samt Anniina, båda i år provade endast i G-området.

Svampbehandlingen som regelmässigt görs i häften av rutorna i varje försök gav i genomsnitt inga eller obetydliga effekter. Angreppen i obehandlade rutor var visserligen stora i några försök men effekterna av behandling är inte statistiskt säkerställda. Sorternas

relativa känslighet för svampsjukdomar är därför svårbedömd utifrån enbart årets försök.

Marknadssorternas samt några nya sorters proteinhalter i åtta av försöken visas i figur 1. Som tidigare år låg Quarna i en klass för sig. Spannet mellan lägsta och högsta nivå, dvs skillnaden mellan försöksplatserna, var stort. Detta avspeglar den stora variationen mellan fält vad gäller kvävetillgång i kombination med avkastningspotential. Relationerna mellan sorterna är i stort sett de samma oavsett nivå, vilket visar att hela sortmaterialet reagerar likartat på ökad kvävetillförsel. Det innebär att en sort med relativt låg proteinhalt kan hjälpas till högre nivå, samtidigt som en högproteinsort alltid ligger högre med samma behandling.

I tabell 2 redovisas de mest provade sorternas flerårsmedeltal samt resultat från de senaste tre åren för områdena D, E och F. Sorten Kungsjet har tagits upp på nytt och har liksom marknadssorterna provats även före 2005. Triso är stadigt den högst avkastande marknadssorten i alla områden. De nyare sorterna Kadrilj och Kungsjet ligger strax under. Den verkliga utmanaren avkastningsmässigt är Ashby, som klart överträffat Triso båda åren den varit med i provningen. Den något senare mognaden är dock till nackdel. Quarna ligger stabilt på en lägre skördenivå men är intressant för kontraktsodling och i odlingar där det kan vara svårt att nå upp till fastställda proteinhaltskrav. Av övriga mindre provade sorter utmärker sig Bjarne med sin tidiga mognad. Trots att den hittills inte hängt med avkastningsmässigt kan sorten vara intressant mot odlingens nordgräns. Sorterna karakteriseras ytterligare i tabell 3 och sammanfattas i sortbeskrivningen nedan.

Sortbeskrivning

VINJETT (SW) mognar medeltidigt och är ganska stråstyv. Avkastningen är hög, proteinhalten medelhög och falltalet ganska lågt.

QUARNA (SSd) är en kortvuxen, mycket stråstyv högproteinsort. Den mognar relativt tidigt, har ett bra falltal, men avkastar måttligt.

TRISO (SSd) från Tyskland, är medelsen, ganska stråstyv och ger mycket hög avkastning. Proteinhalten är medelhög och falltalet något lågt.

Nya sorter provade minst två år

ANNIINA (SSD) är en relativt tidigt mognande, mycket stråstyv högproteinsort med måttlig avkastning.

ASHBY (SW) är en tysk storkärnig, kortvuxen sort. Avkastningen är mycket hög, proteinhalten medelhög, men mognaden sen och stråstyrkan måttlig.

BJARNE (SW) härstammar från Norge, mognar tidigt och har ett mycket bra falltal och en hög proteinhalt. Avkastning är dock måttlig, liksom stråstyrkan.

KADRILJ (SW) är en medellång sort med god stråstyrka. Falltalet är något lågt, proteinhalten medelhög och avkastningen hög till mycket hög.

KUNGSJET (SW) mognar medelsent och är ganska stråstyv. Proteinhalten är medelhög, falltalet något lågt och avkastningen hög till mycket hög.

SW 43439 är medelsen med hög avkastning, men har något låg proteinhalt.

Sorter provade för 1:a året

LP AZURITE (SW); medelhög proteinhalt, något sen i mognad

LP VANEK (SW); medelhög proteinhalt
DSP CASANA (SSD); stråstyv med relativt hög proteinhalt.

Bor 01563 (SSD); medelhög proteinhalt

Tabell 1. Vårvete. Avkastning 2007. Område D-G. Obehandlat och behandlat samt oberoende av behandling. Mätare: Vinjett

Sort		Obehandlat	Behandlat	Medeltal
Vinjett	kg/ha	6 210	6 690	6 450
	rel. tal	100	100	100
Ashby		107	104	105
LP Azurite		106	104	105
Triso		102	101	102
SW 43439		100	99	99
Kadrilj		97	95	96
Kungsjet		97	96	96
Bor 01563		95	97	96
LP Vanek		94	96	95
Bjarne*		90*	91*	91*
DSP Casana		90	92	91
Quarna		89	89	89
Anniina*		81*	83*	81*

* endast ett försök i område G

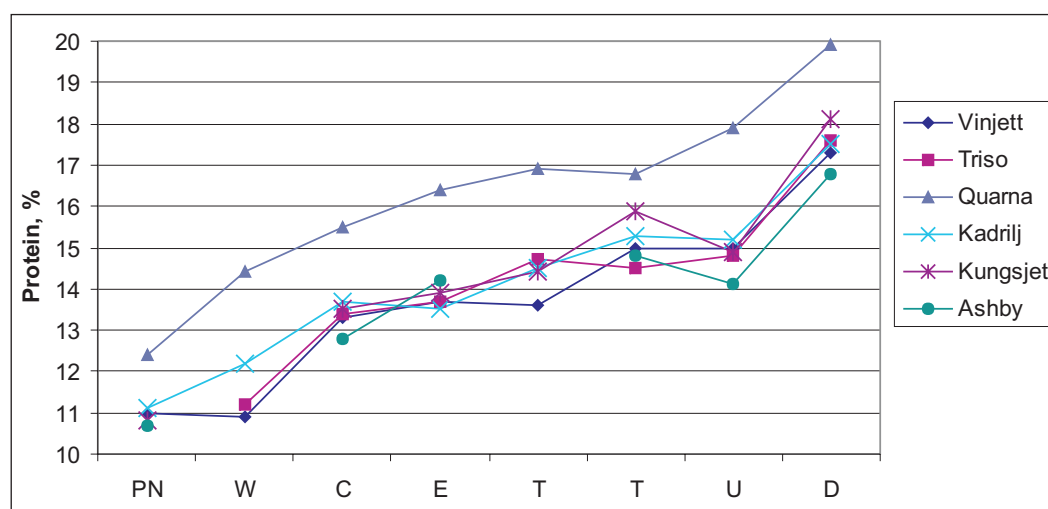
Tabell 2. Vårvete. Avkastning årsvis samt i medeltal 2003-2007 i olika områden. Mätare Vinjett

Sort	kg/ha	D-området				E-området				F-området			
		2005	2006	2007	Medel 2003-2007	2005	2006	2007	Medel 2003-2007	2005	2006	2007	Medel 2003-2007
Vinjett	7 710	6 450	7 480	6 740	6 080	5 720	6 180	5 550	7 250	6 250	6 890	6 670	
	rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Ashby			104*	98*	103		108	103**	108		114	110	114
Kadrilj	104	102	102*	103	107	97	100**	102	103	104	95	102	
Kungsjet				103*	105			99**	102			96	102
Quarna	93*	85	93*	92	94	92	96**	94	93	90	88	92	
Triso	102	100	106*	105	103	100	101*	103	106	105	101	105	

* Endast ett försök, ** endast två försök

Tabell 3. Vårvete. Bestånds- och kvalitetsegenskaper. Femårsmedeltal 2003-2007 för område D-G

Sort	Stråstyrka %	Strå-längd cm	Mognad dagar	Vattenhalt vid skörd %	Liter-vikt g	Tusen-kornvikt g	Falltal sek	Protein-halt %
Vinjett	79	85	113	19,5	774	39,8	225	12,7
Ashby	76	80	116	20,3	778	45,2	272	12,5
Bjarne	75	70	110	19,4	785	37,6	374	13,5
Kadrilj	89	81	113	19,3	779	42,9	272	12,8
Kungsjet	82	83	115	19,3	788	38,6	260	12,7
Quarna	95	78	112	19,3	787	40,7	335	15,1
Triso	80	86	115	20,7	791	41,5	260	12,8

Figur 1. Proteinhalt vårvetesorter. Åtta försök i Mellansverige (länsbeteckning) 2007. Medeltal av obehandlat och behandlat.